

som komme fra Østersøen paa deres Bei til Nord-
søen, samle sig her i stor Mængde. Naar der nu
om Østeraaret indtræffer daarlige Veir, Isforhold
og Deslige, som forhindrer Skibene i at fortsætte
deres Bei, er det af den største Vigtighed, at de kunne
søge Havnen ved Frederikshavn, thi man kan jo
gjøre Regning paa, hvad ogsaa Forholdene, som
de nu ere, vise, at mange af de Skibe, som komme
ind og skulle ind i Østersøen, naar de standses,
benytte Jernbanen og sende deres Varer dermed
til Bestemmelsestedet. Jeg tror saaledes, at
Trafikken, efter hvad der hidtil er sket, paa denne
Maade kan udvikle sig, men det er umuligt med
den nuværende Havn. Som den er, er den næsten
ubrugelig; den har muligt været henfigtsmæssig
i en tidligere Tid, da Skibene ikke vare saa
dybtgaaende, og da Dampskibsarten ikke var af
saa stor Betydning som nu, men som den nu er,
kan den ikke bruges for store Skibe. Hvad er
da Grunden til, at den er ubrugelig? Ja, det er
dens Mundings Forhold. Havnen er nemlig for
lille til, at der kan staffles tilbørlig Ro i den, og
derfor har man været nødt til at dreie Mundingen
omkring Indløbet. Skibe, som skulle ind og under
Indseilingen maa mindste Fart, maa foretage en
Dreining under en ret Vinkel, og da Indløbet
kun er omtrent 50 Alen bredt, er det næsten undgaaeligt,
naar der er Paalandsstorm, at de løbe enten paa
den ene eller den anden Mole. Dette Tilfælde
indtræffer hvert Dieblis. Jeg skal nævne, at da
Hs. Majestæt skulde til Færøerne, løb det Skib,
han var med, ogsaa paa. Denne uheldige Form
for Havnens Munding har været nødvendig, fordi
Havnen er saa lille. Den har kun et Ud-
gaaende c. 400 Alen. Ligger en Havn i et Sund
eller en Fjord, hvor der ingen Bølgebevægelse er,
kan man give den en saa ringe Størrelse og dog
føre Mundingen i lige Retning med Færvandet.
Men ved Frederikshavn kommer Bølgebevægelsen
fra Kattegattet, og den er saa stor, at man for
at tilveiebringe den nødvendige Ro har været nødt
til at gjøre Mundingen, som den er. Disse For-
hold bør absolut afhjælpes. Den nye Havn, som
Kommissionen oprindelig har foreslaet, indrømmer
jeg er selvstændigere end den nu foelagte, det er
ganste vist. Den er større og har et Udgaaende
indtil 24 Fod. Den derimod, som nu er kommen
frem, gaar kun ud til 21 Fod, men faar dog et
Udgaaende af omtrent 2200 Fod fra Kysten, og
det mener jeg er tilstrækkeligt til at give Indløbet den
direkte Retning ud imod Søen, saaledes at Bølgerne,
der trænge ind igennem den 300 Fod brede
Munding, ville kunne epirere, inden de naa den
egentlige indre Havn. Dernæst tror jeg, at naar
man ser hen til Havnens Størrelse, c. 27 Ldr.
Land Forhavn og c. 20 Ldr. Land Indrehavn,
kan man ikke med Rette anke over, at den ikke er
tilstrækkelig stor. — Der er et andet Spørgsmaal,
som er saare vigtigt, og det er, om der, naar
man kun gaar ud til 21 Fod isædetfor 24 Fod,

kan frembringes Tilfanding. Det er jo en væsent-
lig Omstændighed ved et Havneanlæg og bør
tages i nøje Betragtning. Jeg for mit Vedkom-
mende antager ikke, at der vil være nogen Fare
ved kun at gaa til 21 Fod. Der er nemlig et
Belte langs Kysten, hvor Bølgen sætter Grunden
i Bevægelse. Det ligger deri, at naar en Bølge
løfter et Sandstorn, saa at det holdes hængende et
Dieblis — og det kan den til en vis Dybde,
men ogsaa kun til en vis Dybde — saa vil Lateral-
strømmen, den Strøm, der gaar langs Kysten,
flytte dem, om end kun et Hanefjed. Medens
denne Bevægelse af Sandet finder Sted, kan
Strømmen stikke, komme enten fra den ene eller
den anden Side, og det vil have tilfølg, at
Sandstornene flyttes frem og tilbage efter Om-
stændighederne; men Resultatet vil blive, at Sand-
stornene dog ville blive flyttede i den mest herkende
Strøms Retning. Det er noksom bekendt, at
Søndenvande ere mest fremherkende, og det vil
have tilfølg, at man kan gaa ud fra, at denne
Vandring af Sandet paa dette Belte gaar fra
Syd til Nord. Nu er det ganste vist, at naar
man bygger en Mole ud i et saadant Vand, vil
det vise sig, at dette Sand omsider føres herimod
Molen og standses der; men er Molen bygget
tilstrækkelig langt ud i Vandet udenfor den
Grændse, hvor Bølgen kan bevæge Grunden,
hvilket jeg antager, efter den Erfaring, man
har andetsteds fra, i Kattegattet kan regnes til
18 Fod, da vil den Mole, som der her er Tale
om, gaaende ud til 21 Fod, ligge udenfor Sand-
bevægelsen, og naar dette er Tilfældet, viser det
sig i Reglen, at der ingen Tilfanding finder
Sted, tværtimod en Vortslifning af Sandet. Sagener,
at naar den Strøm, som bevæger sig langs Kysten
— med normal Hastighed — bryes udefter af
Molen, maa den tiltage i Hastighed, og derved
stikkes Sandet bort fra Molens Hoved, naar dette
ligger tilstrækkelig langt ude. Dette har viist sig
ved andre Havne. Da jeg i 1865 besøgte An-
lægget ved Suez, saae jeg Bygningen af den store
Havn ved dens Udmunding. Man var da midt-
veis, og Sandet fulgte med, men da man kom ud
i den Dybde, man skulde have, omtrent 24 — 25
Fod, viste det sig, at Sandet ikke længere fulgte
med. Sandet, som laa paa den ene Side af
Molen, dannede en kontav Bue, men den for-
øgede Strømhastighed foranledigede, at der fremstod
en Jordybelse ved Enden af Molen. Dette har
viist sig ikke alene ved den Havn, jeg nævnte,
men jeg kunde nævne mange flere. Var det ikke
Tilfældet, kunde man anlægge Havne ved store
Have, saa vilde alle slige Havne i Reglen til-
fande. Jeg nævnte 18 Fod som Grændsen for
Sandbevægelsen ved Frederikshavn, og det slutter
jeg fra de Erfaringer, der ere gjorte andre Steder.
Jeg veed saaledes, at der i sin Tid i Nærheden
af Agger af Dyffere er iagttaget, at under stærk
Blæst, saa at Vaaden, som fulgte med, næsten